

سفارت جمهوری اسلامی ایران

کابل

مقایسه وضعیت روابط تجاری ایران و چین با افغانستان

خرداد ۱۴۰۴

مراسم استقبال از ورود ده هزارمین کانتینر ۲۰ فوتی از چین، در تاریخ ۱۱ اردیبهشت ماه ۱۴۰۴ در پایانه مرزی حیرتان، واقع در مرز بین افغانستان و ازبکستان برگزار شد. در این مراسم که معاون وزارت فوائد عامه افغانستان و رئیس شرکت راه آهن این کشور، سفیر چین در افغانستان و نماینده شرکت راه آهن ازبکستان حضور داشتند، از یک رام قطار ورودی از چین استقبال شد. شایان ذکر است خط آهن مذکور از دو کشور ازبکستان و قرقیزستان عبور می کند و افغانستان و چین را به یکدیگر متصل می نماید.

بر اساس اعلام مقامات اتاق بازرگانی افغانستان، حمل کالاهای تجاری در این مسیر، بین ۱۵ تا ۲۰ روز طول می کشد. با این حال، سفیر چین در مراسم فوق اعلام کرد: این مسیر هزینه حمل کالا میان افغانستان و چین را در مقایسه با مسیرهای دریایی و جاده‌ای به ترتیب ۳۰ و ۴۰ درصد کاهش داده است.

سفیر چین در افغانستان، ضمن اعلام خبر فوق به دو نکته مهم دیگر نیز اشاره کرد: افزایش ۱۹ درصدی حجم تجارت میان دو کشور در سال ۲۰۲۴ و اعمال سیاست تعرفه صفر درصدی بر تمام کالاهای صادراتی افغانستان از اواسط سال ۲۰۲۴.

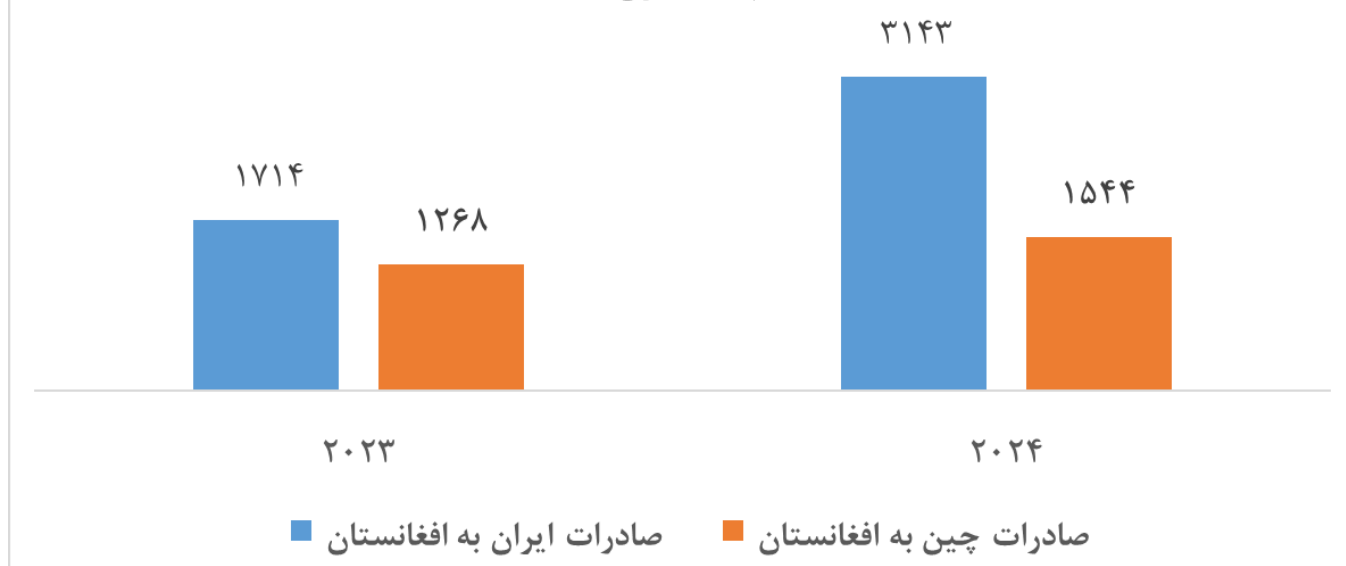
شایان ذکر است بر اساس آمارهای گمرک چین، حجم روابط تجاری میان دو کشور در سال‌های ۲۰۲۳ و ۲۰۲۴ به شرح جدول زیر است:

شرح	سال ۲۰۲۳	سال ۲۰۲۴	میزان تغییر
	(میلیون دلار)	(میلیون دلار)	(درصد)
حجم روابط تجاری	۱,۳۳۲	۱,۵۸۶	+۱۹
صادرات افغانستان به چین	۶۴	۴۲	-۳۴
صادرات چین به افغانستان	۱,۲۶۸	۱,۵۴۴	+۲۲

آمارهای فوق بیانگر آن است که علی‌رغم کاهش تعرفه‌های گمرکی بر صادرات افغانستان به چین از اواسط سال ۲۰۲۴، این سیاست باعث افزایش صادرات افغانستان به چین نشده است. در نتیجه می‌توان گفت سیاست مذکور هنوز نتوانسته باعث تعادل در تجارت میان دو کشور شود.

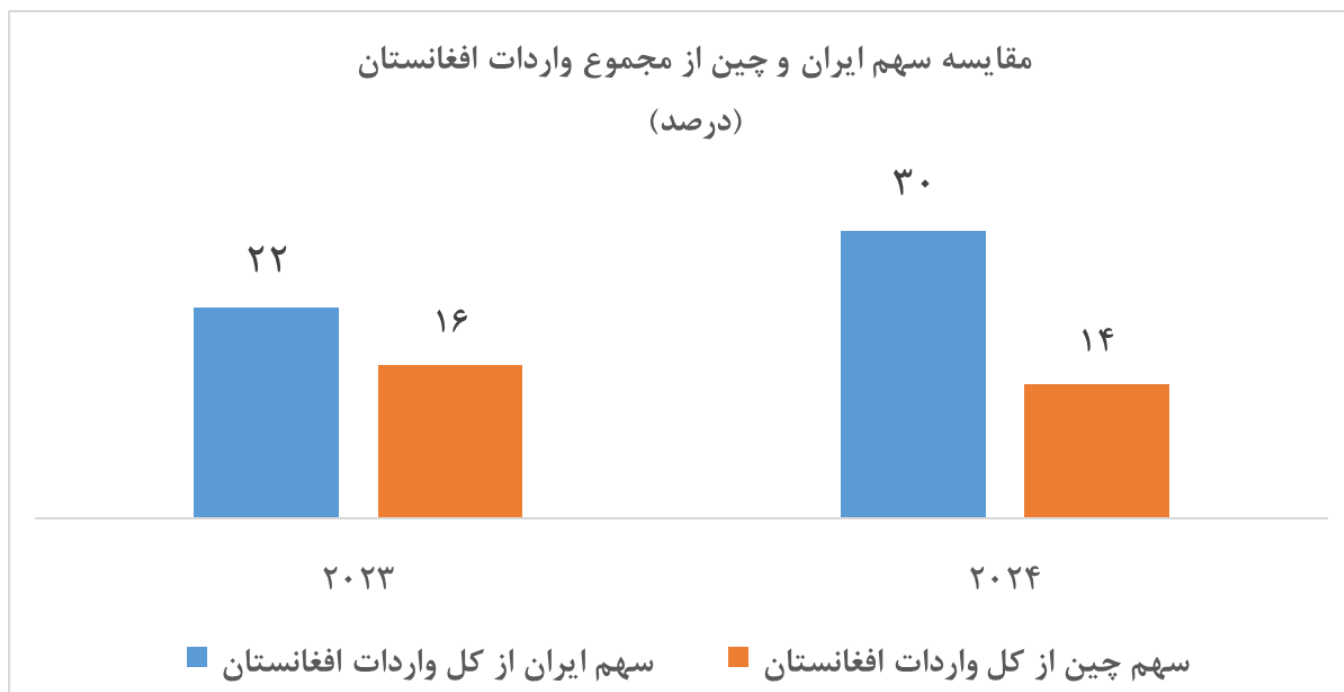
برای درک بهتر وضعیت روابط تجاری افغانستان و چین، می‌توان روابط تجاری دو کشور را با روابط تجاری ایران و افغانستان مقایسه نمود. نمودار زیر بیانگر مقایسه میزان صادرات ایران و چین به افغانستان در سال ۲۰۲۵ می‌باشد:

مقایسه صادرات ایران و چین به افغانستان
(ارقام به میلیون دلار)

بر اساس نمودار فوق، صادرات ایران به افغانستان در سال ۲۰۲۴ نسبت به سال ۲۰۲۳، بیش از ۸۳٪ رشد کرده در حالی که صادرات چین به افغانستان در مدت مشابه، تنها ۲۲٪ رشد داشته است که نشان‌دهنده جایگاه بالاتر کشورمان در بازار افغانستان است. بدون شک، حفظ و ارتقای این جایگاه نیازمند تلاش بیشتر شرکت‌های خصوصی و سازمان‌های دولتی ذی‌ربط است.

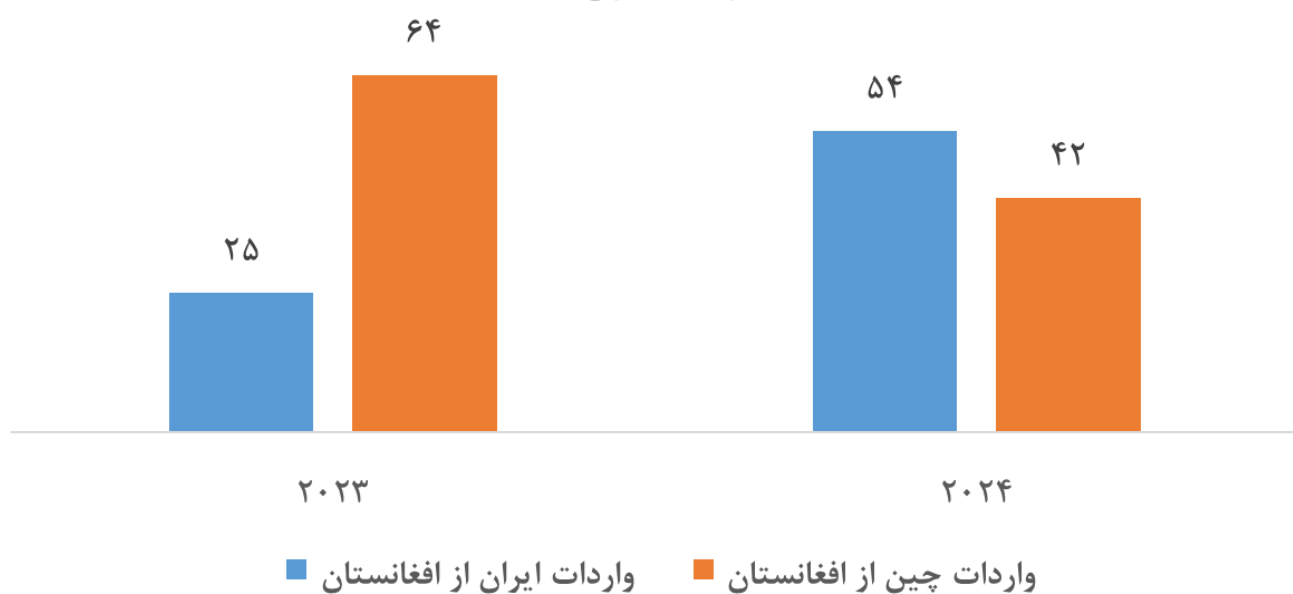
برای مقایسه بهتر وضعیت صادرات ایران و چین به افغانستان، می‌توان سهم این دو کشور از مجموع واردات افغانستان در سال‌های ۲۰۲۳ و ۲۰۲۴ را نیز با هم مقایسه کرد. نمودار زیر این مقایسه را نشان می‌دهد:

نمودار فوق نیز نشان می‌دهد سهم ایران از کل واردات افغانستان در طول دو سال گذشته، افزایشی بوده و ۸٪ بیشتر شده است، ولی در مقابل، سهم چین از کل واردات افغانستان در همان بازه زمانی، کاهشی بوده و ۲٪ کمتر شده است.

برخلاف وضعیت کاملاً متفاوت ایران و چین در صادرات به افغانستان، این دو کشور وضعیت تقریباً مشابهی در موضوع واردات از افغانستان دارند. نمودار زیر بیانگر میزان واردات ایران و چین از افغانستان در سال‌های ۲۰۲۳ و ۲۰۲۴ است.

مقایسه واردات ایران و چین از افغانستان
(ارقام به میلیون دلار)

طبق نمودار فوق، میزان واردات ایران از افغانستان در طول دو سال گذشته، بیش از دو برابر افزایش یافته،

لیکن میزان واردات چین از افغانستان در مدت مشابه، بیش از یک سوم کاهش یافته است.

برای مقایسه بهتر وضعیت واردات ایران و چین از افغانستان، می توان سهم این دو کشور از مجموع صادرات

افغانستان در سال های ۲۰۲۳ و ۲۰۲۴ را نیز با هم مقایسه کرد. نمودار زیر این مقایسه را نشان می دهد:

مقایسه سهم ایران و چین از مجموع صادرات افغانستان
(درصد)

بر اساس این نمودار، هم ایران و هم چین سهم اندکی از کل صادرات افغانستان دارند که این واقعیت باعث افزایش ناترازی در تجارت هر دو کشور با افغانستان شده است.

به همین علت است که چین برای حل این چالش به سمت حذف تعرفه‌های گمرکی بر روی کالاهای صادراتی افغانستان حرکت کرده است که این سیاست می‌تواند در سال‌های آینده باعث افزایش سهم چین از صادرات افغانستان و در نتیجه، زمینه‌سازی برای افزایش صادرات چین به افغانستان شود.